

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **Tomaier Legal advokátní kancelář s.r.o.**, se sídlem Černokostelecká 281/7, Praha 10, zastoupena Mgr. Tomášem Urbanem, advokátem se sídlem Vřesová 685/16, Praha 8, proti žalovanému: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4, zastoupen JUDr. Jiřím Hartmannem, advokátem se sídlem Sokolovská 49/5, Praha 8, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 8. 2019, č. j. 16087/2019-10000, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 4. 2021, č. j. 8 A 131/2019 - 60,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 4. 2021, č. j. 8 A 131/2019 - 60, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se žádostí ze dne 23. 5. 2019 domáhala podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, po žalovaném poskytnutí „kopie znaleckého posudku Vysokého učení technického v Brně, Fakulty stavební, který byl pro [žalovaného] vypracován na základě Smlouvy o poskytování služeb ze dne 14. 3. 2019 uzavřené s VUT, č. ŘSD: OIST-000596, č. VUT: 4255/2019/00, která byla uzavřena na základě veřejné zakázky „D1 modernizace, úsek 12 – posouzení stavu vozovky, soudně znalecký posudek“, evidenční číslo (ISPROFIN/ISPROFOND) 500 155 0003.“

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 6. 2019, č. j. 13395-2019-10300, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) uvedenou žádost podle § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím odmítl. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně odvolala, Ing. Radek Mátl, pověřený řízením žalovaného, následně rozhodnutím ze dne 14. 8. 2019, č. j. 16087/2019-10000 prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Rozsudek městského soudu

[3] Proti rozhodnutí Ing. Radka Máty se žalobkyně bránila žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Ten se nejdříve zabýval zákonností uplatnění důvodu pro odmítnutí dle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím. Podle něj je možnost odmítnout poskytnutí informace fakultativní, nejedná se o kategorické pravidlo, které by povinnému subjektu přikazovalo odmítnout poskytnutí požadované informace. Povinný subjekt by tedy následně, poté co shledá naplnění všech tří podmínek, měl provést úvahu, zda shledává v daném případě legitimní důvod pro neposkytnutí požadované informace. Městský soud na základě posouzení uzavřel, že nebyly splněny podmínky dle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím k neposkytnutí výše specifikovaného znaleckého posudku, jelikož nebyl pořízen jako podklad pro připravované rozhodnutí.

[4] Dále se městský soud zabýval zákonností uplatnění důvodu pro odmítnutí žádosti o informace podle § 11 odst. 4 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím, který omezuje poskytnutí informace o rozhodovací činnosti soudů. Jelikož požadovaný znalecký posudek nebyl způsobilý být relevantním důkazem v žalovaném namítaných soudních řízeních, nevztahovala se na něj výluka stanovená zákonem.

[5] Nakonec městský soud řešil, zda v posuzovaném případě nemohl být dán jiný důvod pro odmítnutí žádosti podle § 16 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím. Jelikož žádný takový důvod neshledal, přikázal žalovanému vydat žalobkyni kopii dotčeného znaleckého posudku.

III. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[6] Žalovaný (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodu jeho nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatel upozornil na to, že městský soud měl jednat s Úřadem pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) jako s žalovaným podle § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 111/2019 Sb. Touto novelizací se stal Úřad příslušným k rozhodování v odvolacím řízení. Stěžovatel opřel svou argumentaci o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2020, č. j. 10 As 217/2020 - 74, a ze dne 30. 4. 2021, č. j. 4 As 65/2021 - 44.

[8] Dále se stěžovatel bránil proti posouzení samotné věci. Namítl, že městský soud dostatečně nezohlednil individuální skutkové okolnosti případu, kterými jsou zejména soudní spory vedené mezi ním a společnostmi, které zastupuje žalobkyně. Ta podanou žádostí sledovala jako jediný cíl získat informace pro účely vedeného soudního řízení a dosáhnout tak zvýhodnění pozice svého klienta v probíhajícím soudním řízení. Uvedený postup žalobkyně podle názoru stěžovatele představoval zneužití práva na informace. Městský soud pominul, že se jedná o kolizi dvou *a priori* rovnocenných ústavně zaručených základních práv a svobod, přičemž neplatí, že právo na informace by v takovém případě mělo být automaticky upřednostněno.

[9] K neposkytnutí informací ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím stěžovatel uvedl, že městský soud nesprávně posoudil, ke kterému rozhodnutí byl znalecký posudek jako podklad vypracován. Posudek se zabýval faktickým stavem díla (i jeho vadami) a nikoliv posouzením, v jakém režimu bylo možno zadat veřejnou zakázku. Stěžovatel tedy nebyl povinen na základě této zákonné výluky předmětnou informaci poskytnout jakémukoli subjektu, a to z důvodu ochrany práva žalovaného na spravedlivý proces, rovnosti účastníků soudního řízení a rovnosti zbraní v soudním řízení.

[10] K neposkytnutí informací ve smyslu ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím stěžovatel konstatoval, že požadovaná informace bezprostředně souvisí se soudními řízeními vedenými u městského soudu, kde by mohly být žalobkyní jako zástupkyní protistrany využity. Takové informace nebyl stěžovatel povinen poskytnout, jelikož by to vedlo k narušení zásady rovnosti účastníků civilního řízení.

[11] Stěžovatel spojil kasační stížnost s návrhem na přiznání odkladného účinku, jelikož poskytnutí požadovaného znaleckého posudku by jej mohlo poškodit v probíhajícím soudním řízení před civilními soudy.

[12] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti nejdříve uvedla, že žádost o přiznání odkladného účinku není důvodná, jelikož stěžovatel netvrdí újmu požadovanou zákonem pro jeho přiznání.

[13] Dále rozporovala argumentaci stěžovatele, že se dotčený znalecký posudek týká soudních sporů vedených mezi stěžovatelem a klienty žalobkyně. V době podání žádosti o informace žádný takový spor neprobíhal.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Stěžovatel namítá vadu v řízení před soudem, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, již spatřuje v tom, že městský soud nejednal s Úřadem pro ochranu osobních údajů jako s žalovaným. V tomto bodě shledává Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou.

[17] Zákonem č. 111/2019 Sb., který novelizoval zákon o svobodném přístupu k informacím, došlo ke změně v § 20 odst. 5 daného zákona. Ustanovení § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím tedy zní „[n]elze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů“.

[18] Nejvyšší správní soud při posouzení věci vycházel ze závěrů, k nimž dospěl v obdobné věci, v níž žalovaný (shodný jako stěžovatel v nyní posuzované věci) stejně jako v posuzované věci (částečně) neposkytl požadované informace. V této věci Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 11. 2020, č. j. 10 As 217/2020 - 74, vyslovil, že „[č]lánek XV bod 17 zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, změnil § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím. Nebylo-li podle předchozí úpravy možné určit nadřízený orgán podle § 178 správního řádu, rozhodoval v odvolacím řízení a řízení o stížnosti ten, kdo stál v čele povinného subjektu. Podle novelizovaného znění § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím v takových případech rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů. Dřívější úpravu § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím bylo možné použít jen do 1. 1. 2020 (čl. XVI zákona č. 111/2019 Sb.), počínaje následujícím dnem se proto použije úprava nová, a to i na běžící řízení. Žalovaný, na kterého se stěžovatelka obrátila jako na povinný subjekt, je státní příspěvkovou organizací a v jeho případě není možné určit podle § 178 správního řádu, kdo je jeho nadřízeným správním orgánem, proto působnost k rozhodování projednávané věci přešla od 2. 1. 2020 na Úřad pro ochranu osobních údajů. Podle § 69 s. ř. s. je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. Ustanovení § 69 s. ř. s. tak upravuje specifický případ procesního nástupnictví, odlišný od úpravy obsažené v § 107 a § 107a o. s. ř. Při přechodu působnosti v důsledku změny zákona proto městský soud musí jednat s orgánem, na který přešla působnost. Neučiní-li tak, zatíží řízení vadou, která má za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé (srov. k tomu detailně rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2020, čj. 4 As 155/2020-42, věc Kancelář prezidenta republiky, body 9 až 15).“

[19] Žaloba byla podána k městskému soudu dne 18. 10. 2019 a městský soud o ní rozhodl dne 21. 4. 2021. Působnost rozhodovat o odvolání žalobkyně přešla dne 2. 1. 2020 na Úřad pro ochranu osobních údajů. Městský soud tedy měl od 2. 1. 2020 jako s žalovaným jednat nikoliv se stěžovatelem, ale s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Městský soud však takto nepostupoval, tím zatížil řízení o žalobě vadou, která má za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé.

[20] Nejvyšší správní soud dále považuje za vhodné zmínit rovněž závěry uvedené v rozsudku ze dne 26. 11. 2020, č. j. 10 As 217/2020 - 74, v nichž se vyjádřil k postavení původního žalovaného v dalším řízení před městským soudem: „Zákon o svobodném přístupu k informacím od 1. 1. 2020 určil jako orgán příslušný rozhodovat o odvoláních a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů. Za normálních okolností by nebyl problém s tím, že původní žalovaný správní orgán je nahrazen v pozici žalovaného Úřadem. Jak uvedeno výše, typický žalovaný správní orgán v řízení před správním soudem nemá z povahy věci žádná subjektivní práva, má jen pravomoci (je nositelem kompetencí podle příslušného veřejnoprávního předpisu). Ovšem v nynější věci nejde o takovýto případ. Jak NSS vysvětlil, původní žalovaný vystupoval v řízení před správním soudem v dvojediné pozici. Jednak v pozici nositele kompetence (podle zákona o svobodném přístupu k informacím), tedy jako správní orgán, jednak v pozici osoby mající veřejné subjektivní právo (a povinnost) poskytovat informace jen způsobem a v rozsahu vyžadovaném zákonem o svobodném přístupu k informacím.“

[21] *V situaci, kdy žalovaný ztratil v řízení před městským soudem postavení žalovaného, je nutno uvažovat o jeho postavení osoby zúčastněné na řízení. Žalovaný totiž má v dané věci subjektivní práva (především výše uvedené právo na informační seburčení), ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s. proto může být přímo dotčen na právech rozhodnutím soudu. Z pohledu ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces povinného subjektu si nelze představit situaci, kdy by správní soud takovému subjektu – právnické či fyzické osobě – uložil povinnost poskytnout informace, aniž by byl tento subjekt účasten na řízení a mohl se k věci vyjádřit. Situace nebude jiná ani v případě, kdy by správní soud „pouze“ rušil rozhodnutí vydané ve druhém stupni, neboť účastenství na řízení nemůže záviset pouze na konečném výroku ve věci samé. NSS tak uzavírá, že v projednávaném případě žalovaný jako povinný subjekt bude v dalším řízení před soudem osobou zúčastněnou na řízení.*

[22] *Ze shora podaného výkladu též plyne, že žalovaný může podat žalobu proti rozhodnutí, kterým Úřad pro ochranu osobních údajů rozhodl o odvolání či stížnosti proti rozhodnutí žalovaného a kterým byl žalovaný zkrácen na právech ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. (ostatně jinak by mohl a musel podat rovnou ústavní stížnost, což by však bylo absurdní a jistě též protiústavní).“*

[23] Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl totiž k závěru, že o ní není třeba rozhodovat, jelikož při bezodkladném rozhodnutí o samotné kasační stížnosti je rozhodnutí o této žádosti již nadbytečné; přiznání odkladného účinku kasační stížnosti může přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o kasační stížnosti.

[24] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené nemůže v současnosti hodnotit ostatní námitky uplatněné v kasační stížnosti, neboť nelze předjímat další vývoj věci.

V. Závěr a náklady řízení

[25] Soud proto uzavírá, že městský soud pochybil, jestliže v řízení jednal jako s žalovaným s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR namísto Úřadu pro ochranu osobních údajů

[26] Z výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek městského soudu zrušil, a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž bude vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[27] Městský soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. v dalším řízení rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2021

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu

